Карпишин Н.І.
кандидат економічних наук, доцент
Гуцалюк Д.Ю.
магістр
Західноукраїнський національний університет
м. Тернопіль, Україна

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ КУРС ТА ЙОГО ПРІОРИТЕТИ В СФЕРІ ЕНЕРГЕТИКИ

Європейський Союз сьогодні стикнувся з екзистенційною загрозою зміни клімату та енергетичної кризи. Щоб уникнути повномасштабної кліматичної кризи з руйнівними наслідками для людей і навколишнього середовища в усьому світі ЄС взяв курс на прискорення боротьби зі зміною клімату та втратою біорізноманіття.

Європейська зелена угода є невід'ємною частиною стратегії з реалізації Порядку денного ООН на період до 2030 року та цілей сталого розвитку.

Європейська зелена угода - це найбільш амбітний комплекс заходів, який дозволить європейським громадянам і підприємствам отримати вигоду від сталого переходу. Заходи, зазначені в дорожній карті ЄЗК, спрямовані на реалізацію стратегій, які варіюються від амбітного скорочення викидів до інвестування в передові дослідження та збереження природного середовища Європи. І, перш за все, Європейська зелена угода визначає шлях до справедливого і соціального сталого переходу, який має відбуватися так, щоб жодна особа чи регіон не залишилися осторонь внаслідок майбутніх сталих трансформацій.

Перехід на зелену енергетику вважається єдиним способом забезпечення стійкої, безпечної та доступної енергії у всьому світі. Тому ЄС активно реалізовує зелений курс і налагоджує співпрацю з партнерами по всьому світу та заохочує країни-партнери до посилення екологічних ініціатив та політик щодо кліматичної нейтральності та зеленої енергетики.

Енергетичний сектор є одним з основних, з допомогою якого, можна забезпечити скорочення викидів парникових газів, тому реформування цієї галузі стало пріоритетним завдання ЄС.

Згідно статистичних даних, обсяг викидів парникових газів у 1 кварталі 2023 року в ЄС становив 941 млн. тон CO_2 і на частку енергетичної сфери припадало 192 млн. тон CO_2 або 20,4% від загального розміру викидів парникових газів в ЄС [1].

Декарбонізація енергетичного сектору ЄС має вирішальне значення і для досягнення кліматичних цілей на 2030 рік, і для запровадження довгострокової стратегії ЄС щодо досягнення вуглецевого нейтралітету до 2050 року

Європейська комісія розробила кілька енергетичних стратегій для більш безпечної, стійкої та низьковуглецевої економіки. Окрім боротьби зі зміною клімату, шляхом скорочення викидів парникових газів, використання відновлюваних джерел енергії, ймовірно, призведе до більш безпечного та

різноманітного енергопостачання, зменшення забруднення повітря, а також створення робочих місць у секторах охорони навколишнього середовища та відновлюваних джерел енергії [2].

Європейська зелена угода у енергетичній сфері зосереджена на трьох ключових принципах:

1) забезпечення безпечного та доступного енергопостачання ЄС;

2) розвиток повністю інтегрованого, взаємопов'язаного та цифрового енергетичного ринку ЄС;

3) надання пріоритету енергоефективності, покращення енергетичної ефективності будівель та розвитку енергетичного сектору, заснованого переважно на відновлюваних джерелах.

18 травня 2022 року Європейська комісія опублікувала план REPowerEU, який визначає ряд заходів щодо швидкого зменшення залежності ЄС від російського викопного палива задовго до 2030 року шляхом прискорення переходу на чисту енергію [3].

План REPowerEU базується на трьох стовпах: енергозбереження, виробництво чистої енергії та диверсифікація енергопостачання ЄС. Для розширення використання відновлюваних джерел енергії в електроенергетиці, промисловості, будівництві та транспорті збільшено частку ВДЕ до 45% до 2030 року.

План REPowerEU ґрунтується на 55 законодавчих пропозиціях і окреслює набір дій для прискорення енергетичного переходу. Основними напрямками плану є:

- заощадження енергії;
- диверсифікація постачальників;
- швидка заміна викопне паливо для інших форм енергії шляхом прискорення переходу чистої енергії;
- розумне поєднання інвестиції та реформ.

Російська вторгнення в Україну підштовхнула ЄС до дій в напрямку енергозбереження та зростання відновлюваних джерел енергії і це питання не лише кліматичної політики, але й енергетичної незалежності та енергетичної безпеки.

Література:

1. Quarterly greenhouse gas emissions in the EU. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Quarterly_greenhouse_gas_emissions_in_the_EU&stable=0&redirect=no

2. Аналіз необхідних змін регуляторного поля електроенергетичній галузі України для відповідності цілям Європейського зеленого курсу. Серпень. 2022. Офіс ефективного регулювання. 125 с.

3. REPowerEU Plan. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2022:230:FIN

4. Що таке Європейський зелений курс. URL: https://prismua.org/green_deal_1/